

Лекція № 9

Тема 5: Міжнародна система захисту об'єктів патентного права

Патенти в Україні

Оформлення та реєстрація патенту на промисловий зразок України

Право власності на дизайн виробу України підтверджується патентом на промисловий зразок України.

Патент на дизайн діє на території тієї держави, де її отримано. Міжнародного патенту на промисловий зразок немає.

На території України володіти патентами на промисловий дизайн мають право фізичні та/або юридичні особи – резиденти та/або нерезиденти України.

Ціна патенту може бути збільшена в залежності від кількості зображень промислового зразка, від збільшення варіантів патентованого виробу. Наприклад, один патент може включати будь-яку кількість варіантів виробу, якщо ці варіанти мають однакові основні суттєві ознаки і відрізняються лише невеликими змінами (колір, форма або наявність/відсутність окремих елементів).

Відповідно до законів України, об'єктом патентування промислового зразка може бути форма, малюнок, забарвлення або їх поєднання, що визначають зовнішній вигляд (дизайн) промислового виробу та призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Таким чином, основна мета оформлення та реєстрації патенту на промисловий зразок полягає в придбанні, захисті прав, а також у подальшому розпорядженні правами на зовнішній вигляд, дизайн, форму, колірне рішення будь-якого виробу, яке може бути використане в торгівлі, в промисловості, в побуті, та в будь-яких інших галузях.

Особливістю патентів на промислові зразки є те, що такі патенти не захищають конструктивні та технічні особливості виробу, такий патент захищає виключно зовнішній вигляд виробу.

Для розуміння суті такого об'єкта інтелектуальної власності як «промисловий зразок» пропонуємо Вам уявити або просто розглянути такий звичайний і популярний виріб у сучасному світі, як мобільний телефон. Відомо, що це досить складний технічний виріб, у конструкції та пристрої якого втілені найсучасніші технології. Також відомо, що у пристрої мобільного телефону середнього рівня використано не менше, ніж 300 винаходів, які захищені патентами на винаходи. Звичайно, кожен окремий виробник таких пристроїв використовує для маркування своїх виробів певну торгову марку, і при цьому кожен окремий виробник таких пристроїв намагається використовувати оригінальний дизайн, форму, колір корпусу телефону. Так ось саме зовнішній вигляд телефону – сукупність форми корпусу, розташування та форми клавіш керування, екран телефону, їх варіанти колірної рішення і є – промисловим дизайном виробу, який не захищається патентами на винаходи, але захищається патентами на промислові зразки.

Подібну аналогію, можна провести з величезною кількістю виробів, які нас оточують у повсякденному житті, починаючи від форми та кольору зубної щітки, закінчуючи формою та кольором дизайну кузова автомобіля, які також можуть бути захищені та в більшості випадків дійсно захищені патентами на промислові зразки.

Процедура реєстрації патенту України на дизайн. Перелік документів.

Для оформлення процедури патентування (патентування) промислового зразка в Україні від майбутнього власника патенту необхідно надати таку інформацію та дані:

1. Повні реквізити особи українською мовою – майбутнього власника патенту (юридичної чи фізичної особи чи групи осіб).

2. ПІБ та адреса проживання автора/авторів(фізична особа) дизайну виробу — безпосередньо того чи тих, хто придумав і створив зовнішній вигляд патентованого виробу.

3. Якісні фотографії або креслення або ескізи в електронному вигляді патентованого виробу.

Всі зображення виробу повинні бути максимально якісними та виконані на нейтральному фоні (тобто на фотографії не повинно бути нічого, крім виробу, у тому числі не повинно бути столів, стільців, підставок, кімнати, килимів, освітлювальних приладів, стін, стель та т.п.). Зображення можуть бути чорно-білими. У випадку, якщо колір виробу має важливе значення, необхідно надати також і кольорові зображення. Креслення та ескізи можуть бути виконані в будь-якому якісному електронному форматі. Для процедури патентування (патентування) Ви можете надати або креслення, або фото, або те й інше.

Якщо Ви не маєте можливості самостійно зробити якісні зображення виробів для патентування, то Ви також можете надати виріб у Патентну фірму «Єдність», і ми самостійно зможемо здійснити фотографування ваших об'єктів.

Для оформлення патенту необхідно надати такі види кожного зображення (креслення, фото, ескізи):

- загальний вигляд виробу в ракурсі 3/4 (трохи збоку та трохи зверху);
- вигляд спереду;
- вид ззаду (якщо вид ззаду такий самий, як і спереду, то немає необхідності його надавати);
- Вигляд зліва;
- вид справа (якщо вид справа такий самий, як і зліва, то немає необхідності його надавати);
- вид зверху;
- вигляд знизу;

- для плоских промислових зразків (етикетка, матеріал для пакування, малюнок тканини тощо) необхідне лише фронтальне зображення.

Після отримання від Вас вищевказаних даних та інформації, ми надамо Вам проект Договору про надання послуг, Довіреність від Вашого підприємства або від фізичної особи патентному повіреному України та рахунок для оплати послуг. Можлива поетапна оплата послуг, наприклад 50% до початку роботи та 50% після отримання патенту.

Оформлення заявки на патент становить 10 – 15 робочих днів. Після чого заявка буде направлена до Укрпатенту і Ви на підставі інформації від нас оплачуєте збір за подання заявки на отримання патенту та, за Вашим бажанням, також оплачуєте послугу з прискорення патентної експертизи. Через 4-5 тижнів після зазначених оплат ми отримуємо рішення про видачу патенту на промисловий зразок, і Ви оплачуєте збір за публікацію про запатентований виріб, збір за підтримання дії патенту за 1-й рік, і через 1,5 – 2 місяці отримуємо патент.

Таким чином, загальний термін отримання патенту на промисловий зразок може становити 3-5 місяців.

Якщо не оплачувати послугу з прискореної експертизи (1000 грн.), то розгляд заявки може тривати до (12 — 14) місяців.

Патент України на промисловий зразок необхідно підтримувати щороку. Тобто, щороку необхідно сплачувати відповідний державний збір за підтримку у дії промислового зразка.

Термін дії патенту України на промисловий зразок становить 10 років від дати подання заявки до Укрпатенту (за умови щорічної підтримки патенту в дії). Термін дії патенту України на промисловий зразок може додатково бути продовжений на 5 років після 10 років, за умови відповідної заяви від власника патенту, та за умови сплати відповідного збору.

Вироби та об'єкти інтелектуальної власності, дизайн та зовнішній вигляд яких може бути запатентований як промислові зразки України:

- продукти (патентується оригінальна форма продуктів харчування, колір);

- предмети одягу та галантерейні вироби (патентується зовнішній вигляд одягу);
- дорожні вироби, сумки, валізи, футляри, парасольки та особисті пристрої;
- щіткові вироби;
- текстильні штучні вироби, штучні та натуральні листові матеріали;
- будь-які меблі (патенти на зовнішній вигляд меблів, м'яких меблів, комплекти меблів, окремі меблеві елементи, столи, стільці тощо);
- побутові вироби та речі;
- робочі інструменти та залізні (металеві) вироби;
- різна упаковка та тара для перевезення або перенесення товарів (патенти на форму пляшок, упаковок, ящиків, коробок, патенти на колірне та дизайнерське рішення всіх видів упаковки);
- годинник та інші вимірювальні, перевіряючі та сигнальні пристрої;
- прикраси;
- перевозять або підйомні засоби;
- обладнання для виготовлення, розподілу або перетворення електроенергії;
- обладнання для зв'язку, запису або передачі інформації - мобільні телефони, смартфони, планшети, телевізори, комп'ютери;
- машини, автомобілі, транспортні засоби (дизайн кузова, інтер'єру, окремі елементи та запчастини);
- форма та малюнок автомобільних покришок;
- фотокамери та кіноапаратура, оптичні пристрої;
- музичні інструменти;
- друкарські та канцелярські машини;
- канцелярські товари та пристосування, пристосування для мистецтва та навчання;
- торговельне та рекламне обладнання, вивіски (патентується зовнішній вигляд торгового обладнання, рекламних стендів оригінальної форми);
- ігри, іграшки, намети та спортивні товари, тренажери;
- зброя, піротехнічні вироби, рибальство та знищення комах;

- обладнання для розливу рідин, санітарне, утеплювальне, вентиляційне та повітряно-кондиційне обладнання, тверде паливо;
- медичне та лабораторне обладнання;
- будівельні блоки та елементи конструкцій;
- Світільна апаратура;
- тютюнові та курильні пристрої;
- фармацевтичні та косметичні вироби, туалетні речі та пристрої;
- пристрої та обладнання протипожежні, для техніки безпеки та для порятунку;
- предмети для догляду та утримання тварин;
- машини та пристрої для приготування їжі або напоїв;
- дизайн побутової техніки — (патенти на форму побутової техніки – мультіварки, скороварки, кавове обладнання, плити, холодильники, мікрохвильові печі, соковижималки тощо)
- Будь-які інші вироби стійкої форми.

Додаткова інформація

Як сказано вище, в одній заявці на промисловий зразок є можливість запатентувати кілька варіантів Ваших виробів, за умови, що патентується зовнішній вигляд виробів, що належать до однієї функціональної групи, до одного класу Міжнародної класифікації промислових зразків (МКПО), подібні до сукупності ознак і мають відмінності у несуттєвих ознаках, які сприймаються візуально.

Наприклад, – це можуть бути кілька пакувальних пакетів, що відрізняються один від одного кольором, словесними та іншими незначними елементами. Або, наприклад, кілька варіантів стільців, які мають однакову форму спинки та сидіння, але з різною формою ніжок.

Однією з переваг патентування промислових зразків є відносна швидкість отримання охоронного документа патенту. Патент на промисловий зразок, можливо, отримати протягом кількох місяців.

Патентування промислового зразка надає його власнику кілька переваг, одна з яких – право власника патенту виготовляти та реалізовувати запатентований виріб, а також забороняти або дозволяти іншим особам використовувати цей запатентований виріб у своїй діяльності. Але при цьому не можна забувати, що обсяг правової охорони, що надається промислового зразку, визначається сукупністю суттєвих ознак конкретного виробу — промислового зразка, зображених на фотографіях виробу (його макету, малюнку), тобто. - Форма, малюнок або забарвлення або їх поєднання, якщо говорити простіше - зовнішній вигляд виробу.

Із Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» (ст. 20)

1. Патент надає його власнику виняткове право використовувати промисловий зразок на свій розсуд, якщо таке використання не порушує прав інших власників патентів. Взаємини під час використання промислового зразка, патент який належить декільком особам, визначаються угодою поміж них. За відсутності такої угоди кожен власник патенту може використовувати промисловий зразок на свій розсуд, але жоден з них не має права давати дозвіл (видавати ліцензію) на використання промислового зразка та передавати право власності на промисловий зразок іншій особі без згоди інших власників патенту. Використання промислового зразка визнає виготовлення виробу із застосуванням запатентованого промислового зразка, застосування такого виробу, пропозицію для продажу, в тому числі через Інтернет, продаж, імпорт (ввезення) та інше введення його в цивільний обіг або зберігання такого виробу з зазначеною метою. Виріб визнається виготовленим із застосуванням запатентованого промислового зразка, якщо при цьому використано всі суттєві ознаки промислового зразка.

2. Патент надає його власнику право забороняти іншим особам використовувати промисловий зразок без його дозволу, за винятком випадків, коли таке використання не визнається згідно із цим Законом порушенням прав власника патенту.

3. Власник патенту може передавати на підставі договору право власності на промисловий зразок будь-якій особі, яка стає правонаступником власника патенту.

4. Власник патенту має право надати будь-якій особі дозвіл (видати ліцензію) на використання промислового зразка на підставі ліцензійного договору.

Щорічна підтримка патенту України на промисловий зразок.

Власникам патентів слід забувати у тому, кожен патент на промисловий зразок слід щорічно підтримувати у дії. Не можна заплатити один раз усю суму за патент протягом 10 років.

Цей платіж (державний збір) можна здійснювати за два місяці до дати закінчення дії патенту. Крім здійснення платежу до Укрпатенту, необхідно та бажано оформити та направити до того ж Укрпатенту клопотання про продовження патенту на наступний рік. Якщо процедуру здійснено правильно та своєчасно, то Укрпатент надсилає відповідне повідомлення про продовження дії патенту.

У разі, якщо платіж за підтримку патенту прострочений, то власник патенту має право протягом 12 місяців заплатити такий платіж, але з 50% штрафу від початкової суми, і патент буде продовжено. Якщо і другий термін пропущено, то дія патенту припиняється остаточно і відновлення такого патенту неможливо.

Патент на винахід, корисну модель – отримання в Україні

Нові технічні розробки, інновації, конструкції, процеси, речовини захищаються патентами на винаходи та/або корисні моделі.

Право власності на винахід чи корисну модель підтверджується охоронним документом – патентом. Реєстрація винаходу чи корисної моделі здійснюється виключно на основі чинного законодавства. Тобто. всі дії для отримання патентів описані та регламентовані законами та нормативними актами.

Такий охоронний документ діє на території тієї держави, в якій її отримано. Міжнародних патентів немає. Існують міжнародні заявки на

винаходи, на підставі яких можуть бути отримані охоронні документи в різних країнах (докладно читати «міжнародну заявку на патент на винахід РСТ» – https://unite.ua/mezhdunarodnaya_patentaya_zayavka_pct/).

Власниками охоронних патентних документів можуть бути фізичні чи юридичні особи – резиденти чи нерезиденти України, а також група осіб.

Патент на винахід — термін дії 20 років від дати подання заявки до Укрпатенту (за умови щорічної підтримки чинності цього документа).

Патент на корисну модель — дія 10 років від дати подання заявки до Укрпатенту (за умови щорічної підтримки, продовження дії цього документа).

Загальна інформація про патенти

Об'єктом винаходу чи корисної моделі в Україні можуть бути:

- продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини та тварини);
- процес (спосіб), а так само нове застосування відомого продукту або способу.

Таким чином Ви маєте право запатентувати в Україні:

- конструкцію, пристрій;
- речовина чи склад речовини;
- технологічний процес – спосіб здійснення будь-яких дій.

Детальну інформацію про об'єкти патентування сформульовано у Законі України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі».

Якщо Ви (фізична особа) або Ваше підприємство (юридична особа) маєте патент на винахід, то Вам або Вашому підприємству належить:

- виключне право на використання цього винаходу (корисної моделі);
- право забороняти іншим особам використовувати технічне рішення без дозволу;
- право дозволяти іншим особам використовувати винахід (корисну модель) на підставі ліцензійних договорів;

- право порушувати судові справи проти несанкціонованого використання запатентованого продукту, процесу, речовини та вимагати від порушника відшкодування завданих збитків;
- передавати (продавати) свої права на винахід (корисну модель);
- право розпочати власне виробництво продукту, що виготовляється із застосуванням цього запатентованого виробу;
- внести право власності на патенти або право на їх використання як свій внесок до статутного фонду підприємства, яке створюється або вже існує, тобто. використовувати зазначені права як інвестицію;
- право запатентувати Ваш винахід на територіях інших держав (таке право діє протягом 12 місяців від дати подання заявки до Укрпатенту).

Усі зазначені права дійсні лише тоді, коли Вам здійснено видачу патенту.

Таким чином, право власності на те, що Ви винайшли (розробили, удосконалили), яке засвідчується та підтверджується охоронним документом - патентом, надає його власнику повноваження, подібні до тих, що й право власності на будь-який об'єкт, який чинним законодавством визначений як товар, та тому може бути об'єктом будь-яких цивільних правових дій.

Як оформити та отримати патент на винахід

Для здійснення процедури патентування, патентування винаходу (корисної моделі) від майбутнього власника необхідна наступна інформація та дані:

1. Повні реквізити особи – майбутнього власника патенту (власником патенту може бути юридична чи фізична особа).
2. ПІБ та адреса проживання автора/авторів (фізична особа) технічного рішення, яке патентується, тобто безпосередньо – винахідник (винахідники).
3. Інформація про технічне рішення - об'єкт винаходу, корисної моделі. Ця інформація надається на підставі питань, які сформулюють для Вас фахівці Патентної фірми «Єдність». Перелік таких питань залежить безпосередньо від виду Вашого технічного рішення: конструкція (пристрій, продукт) або

технологічний процес (спосіб здійснення чого-небудь), або речовина (продукт).

Після отримання від Вас вищевказаних даних та інформації, ми надамо Вам проект Договору про надання послуг, Довіреність від Вашого підприємства або від фізичної особи патентному повіреному України та рахунок для оплати послуг. Можлива поетапна оплата послуг, наприклад, 50% до початку роботи та 50% після отримання Вами охоронного документа. Для того, щоб знати - як оформити патент на винахід, необхідні спеціальні знання та досвід, який мають не всі патентні повірені, а ті, що спеціалізуються в даній галузі.

Щорічне продовження, підтримання патенту

Кожен охоронний документ на винахід/корисну модель слід підтримувати щорічно в дії. Не можна заплатити один раз усю суму за підтримку, продовження патенту протягом 10-20 років.

Платіж (державний збір) за продовження дії винаходу можна здійснити за два місяці до дати закінчення дії патенту. Також необхідно та бажано оформити та направити до Укрпатенту клопотання про продовження дії документа на наступний поточний рік. Якщо процедуру здійснено правильно та своєчасно, то державний реєстр направить Вам або Вашому патентному повіреному відповідне повідомлення про продовження дії.

У разі, якщо платіж за підтримку охоронного документа прострочено, то власник має право протягом 12 місяців заплатити дану оплату, але з 50% штрафу від початкової суми, і документ буде продовжено. Якщо ж і другий термін пропущено, то дія патенту припиняється остаточно і поновлення вже неможливо.